

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ЕРГОНОМІКИ НА ВИНИКНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ В ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

Марта Балух, Оксана Тиравська

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Актуальність. Перші згадки про ергономіку з'явилися ще 1857 року в Польщі завдяки професорові В. Ястшембовському. Згодом було створено Ергономічне наукове товариство в Англії та Міжнародну асоціацію з ергономіки, які займаються важливими питаннями ергономіки праці вже протягом століття. Проблеми професійного ризику та ергономіки праці дедалі частіше обговорюють та досліджують, адже недотримання принципів ергономіки може погіршити стан здоров'я та зменшити продуктивність праці. Згідно з результатами опитувань Європейської організації поліпшення умов життя та праці 2005 року, порушення опорно-рухового апарату є найбільш поширеними серед травм, пов'язаних із професійною діяльністю у Європейському Союзі. Згідно з даними Бюро статистики праці США, внаслідок травм опорно-рухового апарату, пов'язаних із трудовою діяльністю, було втрачено 600 000 робочих годин. Отож можна побачити, що ця проблема впливає не тільки на здоров'я, а й на економічний стан країни.

Мета – проаналізувати основні чинники ризику та порушення опорно-рухового апарату, що виникають у фізичних терапевтів відповідно до досвіду роботи та напряму діяльності.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової, методичної та спеціальної літератури.

Результати дослідження. Щоденна робота фізичних терапевтів пов'язана з процесом відновлення функціональної незалежності пацієнтів і вимагає великих статичних та динамічних зусиль. Часто діяльність фізичних терапевтів потребує прийняття нефізіологічних положень тіла, які можуть спровокувати перенавантаження опорно-рухового апарату та виникнення травм. Згідно з результатами однорічного дослідження (M. Campo, Sh. Weiser, KL. Koenig та M. Nordin) серед фізичних терапевтів, що входять до Американської асоціації фізичних терапевтів, 507 (57,5%) фізичних

терапевтів скаржилися на біль, пов'язаний з їхньою професійною діяльністю. Зокрема, 183 респонденти повідомили про 243 випадки порушення опорно-рухового апарату. Найчастіше вони виникали в поперековому відділі хребта – 51 випадок, у верхній кінцівці та зап'ясті – 42, в шийному відділі хребта – 39, у плечовому суглобі – 27, у нижніх кінцівках (стегні, стопі та коліні) відповідно 20, 19 і 18 випадків та в лікті – 12. Унаслідок таких порушень фізичний терапевт не зможе виконувати свою роботу в повному обсязі.

Частота виникнення порушень опорного-рухового апарату також залежить від напряму діяльності фізичного терапевта. Згідно з дослідженнями (Nor Azlin M, Nordin, Joseph H, Leonard i Ng, Chuen Thye) 2011 року, найчастіше порушення ОРА виникають при роботі з пацієнтами у педіатричному відділі – 87,5%. Високі показники мають такі спеціалізації: пульмонологія, неврологія та ортопедія. Деякі інші результати можна спостерігати в дослідженні (W. Glover, A. McGregor, C. Sullivan). Основними напрямками діяльності, що спричиняють травми опорно-рухового апарату, є робота у геріатрії (12%), неврології (14%) та з пацієнтами з порушенням опорно-рухового апарату (31%).

Висновки. Робоче місце, що не відповідає ергономічним засадам, та неправильні рухові навички є провідними факторами, які негативно впливають на стан здоров'я фізичних терапевтів. Отже, важливо знати принципи ергономіки та застосовувати їх під час роботи. Це водночас сприятиме розвитку правильних рухових навичок та зменшить можливість виникнення порушень опорно-рухового апарату.

Список використаних джерел

1. Definition and Domains of Ergonomics. IEA. [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.iea.cc/whats/index.html>
2. Physiotherapists working in clinics have increased risk for new-onset spine disorders. Medicine. [Electronic resource]/Liao J.C., Ho Ch.H., Chiu H. Y., Wang Y.L., Kuo L. Ch., Liu Ch., Wang Jh.J., Lim Sh.W., Kuo J.R. – Access mode: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4985308/> DOI: 10.1097/MD.0000000000004405
3. Work-related injuries among physiotherapists in public hospitals. Clinics (Sao Paulo). [Electronic resource]/Nordin N.A., Leonard J. H., Thye N. C. – Access mode: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3071994/> DOI: 10.1590/S1807-59322011000300002
4. Work-related musculoskeletal disorders in physical therapists: a prospective cohort study with 1-year follow-up. Physical Therapy. [Electronic resource]/Campo

M., Weiser Sh., Koenig K.L., Nordin M. – Access mode: <https://academic.oup.com/ptj/article/88/5/608/2742411> DOI: 10.2522/ptj.20070127

5. Występowanie zespołów bólowych i urazów w wyniku przeciążenia narządu ruchu wśród fizjoterapeutów. Fizjoterapia Polska. [Zasób electroniczny] / Michalak K., Szwaczko A., Cieślak A., Krekora K., Miśkiewicz T., Poziomska-Piątkowska E. – Dostępne na: <http://fizjoterapiapolska.pl/article/wystepowanie-zespolow-bolowych-i-urazow-w-wyniku-przeciazenia-narzadu-ruchu-wsrod-fizjoterapeutow>